

Evaluation of the Function of Masjid Sulaiman Islamic Republic of Iran Army Aviation air base in the operation of the people of aid between 2011-2021

Mehdi Mkhtari^{1✉} | Ahmad Mehdi Jamali² | Majid Rajabpour³

1. Corresponding Author, Department of Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: seyfimalaki@gmail.com

2. Department of Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: ahmadmehdi1446@gmail.com

3. Assistant Professor, Grade 17 and Faculty Member, DAFOOS AJA, Air Defense Specialized Training Department, Command and Staff College, AJA Command and Staff University, Tehran, Iran, E-mail: M.rajabpour@casu.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received

17 February 2025

Received in revised form

04 October 2025

Accepted

03 November 2025

Published

20 January 2026

Keywords:

events, Hwaniroz, natural Suleiman Mosque, , unnatural events,

ABSTRACT

Objective: The present research was conducted with the aim of evaluating the performance of Masjid Suleiman Air Base in humanitarian operations between 1390-1400.

Method: To conduct this research, interviews were conducted with 11 experts in Hwaniroz and national officials. The statistical population in this research is 135 pilots, technical staff, commanders and national officials and all related documents. The final sample size of the research was 100 people, 55 people were selected from the pilots class, 32 people from the technical staff class, and 13 people from the country commanders and officials. The type of applied research, its method is descriptive and the research approach is mixed. Information data has been collected by field and library methods and with interview and questionnaire tools and analyzed using descriptive and inferential statistics.

Conclusion: The results obtained from the mixed analysis indicate that the Masjid Suleiman airbase has performed well in humanitarian operations between 1390-1400 in natural disasters (floods, earthquakes) and unnatural disasters (fires, mountain disasters).

Cite this article: Mkhtari, Mehdi., Jamali, Ahmad Mehdi., Rajabpour, Majid. A. (2026). Evaluation of the Function of Masjid Sulaiman Islamic Republic of Iran Army Aviation air base in the operation of the people of aid between 2011-2021. *Warfare Study Quarterly*, 26 (7), 33-47. DOI: 10.22034/qjws.2025.1989920.1116

© The Author(s)

Publisher: Command and Staff University

DOI: 10.22034/qjws.2025.1989920.1116

ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردمیاری بین

سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰

مهدی مختاری^۱ | احمد مهدی جمالی^۲ | مجید رجب‌پور^۳

۱. نویسنده مسئول، گروه زمینی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران، رایانامه: seyfimaleki@gmail.com

۲. گروه زمینی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران، رایانامه: ahmadmehdi1446@gmail.com

۳. استادیار پایه ۱۷، عضو هیئت علمی دافوس آجا، گروه آموزش‌های تخصصی پدافند هوایی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، تهران، ایران، رایانامه: M.rajabpour@casu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

هدف: پژوهش حاضر با هدف ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان

در عملیات مردمیاری بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰ انجام شده است.

روش: برای انجام این تحقیق با ۱۱ نفر از صاحب‌نظران در هوانیروز و

مسئولین کشوری مصاحبه انجام شد. جامعه آماری در این تحقیق، تعداد

۱۳۵ نفر از خلبانان، کارکنان فنی، فرماندهان و مسئولین کشوری و کلیه

مدارک مرتبط می‌باشد. حجم نمونه نهایی تحقیق ۱۰۰ نفر بود که به روش

تصادفی طبقه‌ای از طبقه خلبانان ۵۵ نفر، از طبقه کارکنان فنی ۳۲ نفر و از

طبقه فرماندهان و مسئولین کشوری ۱۳ نفر انتخاب گردیدند. نوع پژوهش

کاربردی، روش انجام آن توصیفی و رویکرد پژوهش آمیخته است. داده‌ها به

روش‌های میدانی و کتابخانه‌ای و با ابزارهای مصاحبه و پرسش‌نامه جمع‌آوری

و با استفاده از آمارهای توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته

است.

نتیجه: نتایج به‌دست آمده از تحلیل آمیخته بیان‌گر این است که پایگاه

هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردمیاری بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰

در حوادث طبیعی (سیل، زلزله) و حوادث غیرطبیعی (آتش‌سوزی، حوادث

کوهستان) عملکرد مطلوبی داشته است.

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۱۱/۲۹

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۷/۱۲

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۸/۱۲

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۰۹/۳۰

کلید واژه‌ها:

حوادث طبیعی، حوادث

غیرطبیعی،

مسجدسلیمان، هوانیروز

استناد: مختار، مهدی؛ جمالی، احمد مهدی؛ رجب‌پور، مجید. (۱۴۰۴). ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در

عملیات مردمیاری بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰، فصلنامه مطالعات جنگ، ۲۸ (۷)، ۳۳-۴۷.

DOI: 10.22034/qjws.2025.1989920.1116

ناشر: دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

© نویسندگان

مقدمه

بعد از پایان جنگ تحمیلی با نگرش به حادثه‌خیز بودن کشور جمهوری اسلامی ایران، یکان‌های آجا از جمله هوانیروز در زمینه مردم‌یاری و کمک به حادثه‌دیدگان، نقش مؤثری داشته و در این رابطه نیز شهدای زیادی را تقدیم کشور نموده است. حادثه زلزله رودبار، زلزله بم و زلزله سرپل‌ذهاب به‌عنوان نمونه‌هایی از خدمات مردم‌یاری این یکان به‌شمار می‌رود. منطقه جنوب غرب کشور به دلیل بارش باران‌های موسمی، جاری شدن آب‌های حاصل از بارندگی و سرازیر شده از سدها، تخریب جنگل‌ها، مراتع و تعرض و تجاوز به حریم و بستر رودخانه‌ها محلی برای جولان سیلاب‌ها بوده است. در ۴۰ سال اخیر ۱۳۲ سیل در استان خوزستان روی داده است. (خرسندی، ۱۳۹۸: ۵)

وجود گسل‌های متعدد در شهرهای اهواز، دزفول، لالی، شوشتر، رامهرمز، مسجدسلیمان، باغملک و آغاچاری این منطقه را مستعد بروز زلزله کرده است که گواه آن بروز ۵۸۲ زلزله در ۵۰ سال گذشته بوده است. (شیخ‌الاسلامی، ۱۳۹۶: ۱۲۳)

ارزیابی عملکرد در طول تاریخ زندگی انسان همواره مطرح بوده و در واقع قدمت ارزیابی به‌اندازه عمر زندگی اجتماعی انسان است؛ روش‌های مختلفی برای ارزیابی عملکرد کارکنان و سازمان‌ها وجود دارد که در قالب هر حوزه‌ای می‌توان آن‌ها را دسته‌بندی نمود؛ اما این که کدام روش، مناسب‌ترین یا بهترین روش ارزیابی است به هدف ارزیابی بستگی دارد و معمولاً نیز ترکیبی از روش‌های مختلف برای ارزیابی به کار گرفته می‌شود. (نوربخش، ۱۳۹۸: ۶۰)

پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان به‌عنوان پایگاه دوم هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران از زمان تأسیس علاوه بر صیانت از تمامیت ارضی کشورمان همواره در زمان وقوع حوادث طبیعی شامل سیل و زلزله و حوادث غیرطبیعی شامل حوادث آتش‌سوزی و حوادث کوهستان در کنار مردم بوده است؛ از این‌رو، محقق با انجام تحقیق حاضر به ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در حوادث طبیعی (سیل، زلزله) و حوادث غیرطبیعی (آتش‌سوزی، حوادث کوهستان) پرداخته است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مبانی نظری

به فرآیند سنجش جامع عملکرد و در قالب عباراتی نظیر: کارآیی، اثربخشی، معناداری، توانمندسازی قابلیت پاسخ‌گویی در چارچوب اصول و مفاهیم برای تحقق اهداف، ارزیابی عملکرد اطلاق می‌شود. ارزیابی عملکرد به دو صورت گذشته‌نگر و آینده‌نگر انجام می‌شود. (احمدی، ۱۳۹۶: ۳)

ارزیابی گذشته‌نگر به ارزیابی عملکردها، سیاست‌ها و برنامه‌ها پس از اجرای آن‌ها می‌پردازد. این ارزیابی به دو شیوه تکوینی و تجمیعی انجام می‌شود. (جاویدی، ۱۳۹۷: ۱۴)

به دلیل نقش مؤثر سازمان‌ها و ضرورت توجه به عملکرد و اثرات عملکرد آن‌ها، ارزیابی عملکرد یک سازمان در حوزه فعالیت آن امری حیاتی است. از آن‌جا که یک سازمان متشکل از اجزا و بخش‌های مختلف می‌باشد، برای ارزیابی یک سازمان، استفاده از نتایج ارزیابی کارکنان و بخش‌های مختلف یک سازمان ضروری است. (جاویدی، ۱۳۹۷: ۵۴) ارزیابی عملکرد سازمان‌ها با این هدف صورت می‌گیرد که فرآیند هدف‌گذاری صحیح توسعه یافته، فرآیند بهبود دائمی تقویت یافته، مدیریت امور و توسعه مدیریت علمی بهبود یابد. استفاده بهینه از منابع به‌خصوص منابع انسانی (که امروزه مهم‌ترین سرمایه تأثیرگذار در فرآیند توسعه است) و ارتقاء توان دستیابی به اهداف و در نتیجه اثربخشی آن‌ها میسر گشته، تصمیم‌گیری‌ها دقیق‌تر گشته، مشارکت جامعه با مجموعه دولت و دستگاه‌های اجرایی افزایش یابد و در نهایت پذیرش تغییر و تحول در جامعه و به تبع آن در سازمان نهادینه گردد. (مرعشی، ۱۳۹۷: ۴۲)

حوادث طبیعی

حوادث طبیعی از جمله بلایای طبیعی هستند که انسان در بروز آن‌ها نقشی نداشته و دارای گوناگونی زیادی هستند از جمله این حوادث می‌توان به سیل، زلزله، خشکسالی، رانش زمین، آتشفشان و طوفان اشاره کرد. (حسینی، ۱۳۹۷: ۳۱)

زلزله مسجدسلیمان ۱۳۹۸

زلزله ۵.۷ ریشتری ساعت یازده و سی دقیقه هفدهم تیر ۱۳۹۸ خوزستان را لرزاند. کانون زمین‌لرزه شهر مسجدسلیمان در اهواز اعلام شد. تعداد مصدومان شهر مسجدسلیمان

۱۰۴ نفر عنوان گردید که سه نفر از آن‌ها در ایذه، یک نفر در باغملک و دو نفر در لالی توسط بالگردهای هوانیروز آجا به مراکز درمانی انتقال یافتند. مصدومانی که در مسجدسلیمان نیاز به خدمات درمانی بیشتری داشتند توسط بالگردهای هوانیروز به اهواز منتقل گردیدند. (احمدی، ۱۳۹۶: ۳۳)

جدول (۱) عملکرد پایگاه مسجدسلیمان در زلزله مسجدسلیمان ۱۳۹۸

بالگرد	تعداد	سورתי	مصدومین تخلیه‌شده	مایحتاج حمل‌شده
۲۱۴	۱۳ فروند	۲۴	۳۱	۲/۵ تن

در عملیات مردم‌یاری در زلزله مسجدسلیمان تعداد ۴۴ نفر از کارکنان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان شامل ۱۴ نفر از خلبانان، ۲۵ نفر کارکنان فنی هوایی و ۵ نفر از کارکنان رسته مشترک مشارکت داشتند و برای آماده‌سازی ۱۳ فروند بالگرد ۲۱۴، ۵۰۰ ساعت کار فنی انجام شد.

زلزله اندیکا ۱۴۰۰

روز شنبه ۱۷ مهر ۱۴۰۰ زلزله‌ای به بزرگی ۵.۷ ریشتر و در عمق هفت کیلومتری زمین، قلعه خواجه در شهرستان اندیکا را لرزاند. براساس گزارش هلال‌احمر خوزستان در پی وقوع این زلزله‌ها ۱۱ روستا در شهرستان اندیکا به مرکزیت شهر قلعه‌خواجه در شمال‌شرق خوزستان دچار خسارت شدند. ۶۰۰ واحد مسکونی در شهر اندیکا و روستاهای اطراف به میزان ۸۰ درصد تخریب شدند. همچنین بر اثر این زلزله چندین روستا از جمله سپیدار، نبی‌آباد، رگ‌رو، آب‌چنار، درب، فرگه، منطقه شاهزاده عبدالله، دهدیک، دشتگل و سرشط خسارت صددرصدی وارد شد.

جدول (۲) عملکرد پایگاه مسجدسلیمان در زلزله اندیکا ۱۴۰۰

بالگرد	تعداد	سورתי	مصدومین تخلیه‌شده	مایحتاج حمل‌شده
۲۱۴	۱۰ فروند	۱۶	۳۰	۲/۵ تن

تعداد ۶۵ نفر از کارکنان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان شامل ۲۰ خلبان، ۳۵ نفر کارکنان فنی هوایی و ۱۰ نفر کارکنان رسته مشترک در عملیات مردم‌یاری در زلزله اندیکا مشارکت

داشتند. کارکنان فنی پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان جهت آماده‌سازی ۱۰ فروند بالگرد ۲۱۴، ۷۰۰ ساعت کار فنی را انجام دادند.

سیل غرب و جنوب غرب ۱۳۹۸

در هفته اول فروردین ۱۳۹۸، سازمان هواشناسی خبر از ورود سامانه بارشی متراکم در جنوب و غرب ایران دادند. این سامانه بارشی در ۵ فروردین ماه، موجب ایجاد سیلاب و خسارت‌های جانی و مالی در ۲۵ استان ایران شد. با توجه به استقرار مدارس عشایری در کوهستان‌ها، سیلاب و بارندگی‌ها در استان خوزستان باعث تخریب و آسیب رساندن به ۷۹ مدرسه با خسارت‌های ۵۰ تا ۱۰۰ درصدی شد. از این ۷۹ مدرسه، ۳۴ مدرسه چادری، ۲ مدرسه کانکسی و ۴۳ مدرسه ساختمانی بودند. به گفته سازمان مدیریت بحران خوزستان در زمان وقوع سیلاب ۲۱۰ روستا در خوزستان به‌صورت کلی و جزئی تخلیه‌شده و ۷۸ روستا در سطح خوزستان دچار آبگرفتگی شدند. (رحیمی طاری، ۱۳۹۸: ۴)

جدول (۳) عملکرد پایگاه مسجدسلیمان در سیل غرب و جنوب غرب ۱۳۹۸

بالگرد	تعداد	سورتی	مصدومین تخلیه‌شده	مایحتاج حمل‌شده
۲۱۴	۲۹ فروند	۹۰	۱۷۵	۸ تن

در مأموریتی که به هوانیروز مسجدسلیمان ابلاغ شد ۳ فروند از بالگردهای ۲۱۴ هوانیروز مسجدسلیمان در طی سه روز با انجام ۱۷ سورتی پرواز در روزهای ۱۳، ۱۴ و ۱۵ فروردین ۱۳۹۸ قطعات فلزی حجیم یک پل به وزن تقریبی ۱۰ تن را به‌وسیله بار خارجی منتقل کردند. احداث این پل موجب برقراری ارتباط زمینی میان چند روستا و انتقال مایحتاج عمومی و اقلام دارویی از راه زمین گردید.

حوادث غیرطبیعی

حوادثی که به دلیل دخالت‌های ناآگاهانه بشر در طبیعت و یا در نتیجه سهل‌انگاری به وجود می‌آید حوادث غیرطبیعی نامیده می‌شود که از آن جمله آتش‌سوزی و حوادث کوهستان است. (غفوری، ۱۳۹۷: ۲)

آتش‌سوزی

دفعات زیاد وقوع آتش‌سوزی در جنگل‌های کشور موجب گردیده که جمهوری اسلامی ایران در میان کشورهای غرب آسیا و شمال آفریقا از نظر میزان نابودی مناطق جنگلی در اثر آتش‌سوزی در رتبه چهارم قرار داشته باشد. یکی از استان‌های کشور که به‌شدت در معرض این تهدید قرار دارد، استان خوزستان است. هر ساله این استان دارای آتش‌سوزی‌های فراوانی بوده است. (اسکندری، ۱۳۹۸: ۱۷۵)

جدول (۴) عملکرد پایگاه مسجدسلیمان در اطفاء آتش‌سوزی در جنگل‌ها و مراتع استان خوزستان از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰

تعداد بالگرد	تعداد سورتی‌ها	نفرات ترابری شده	جنگل و مراتع آتش‌گرفته
۱۱۱ فروند	۵۶۸	۸۷۶ نفر	۱۰۳۶۵ هکتار

حوادث کوهستان

پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان با دستور سلسله‌مراتب فرماندهی از سال ۱۳۹۷ جهت برخورداری مردم ساکن در مناطق صعب‌العبور استان خوزستان شامل شهرهای اندیکا، لالی، ایزه و دهدز از خدمات درمانی و رسیدگی به موارد اورژانس و همچنین تسریع در دسترسی به مناطق روستایی و کم‌برخوردار با همکاری اورژانس کشور اقدام به راه‌اندازی پایگاه اورژانس هوایی نموده و بیشتر فعالیت خود را متوجه مناطق کوهستانی و صعب‌العبور نمود. (امان‌پور، ۱۳۹۶: ۱۱)

جدول (۵) عملکرد پایگاه مسجدسلیمان در حوادث کوهستان از سال ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۰

سورتی	مادران باردار	سقوط از ارتفاع	مصدومین جاده‌ای	بیماران قلبی
۷۹۱	۸۵ نفر	۸۵ نفر	۸۸ نفر	۷۴ نفر

پیشینه‌های پژوهش

نتایج بررسی‌های انجام‌شده نشان داد که تاکنون پژوهشی با این عنوان صورت نگرفته است؛ اما برخی از پژوهش‌هایی که با موضوع تحقیق حاضر ارتباط بیشتری دارند عبارت‌اند از:

الف) خوزستان در تحقیقی که در سال ۱۴۰۰ با عنوان "مستندسازی عملیات مردم‌یاری هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در حوادث و بلایای طبیعی غرب کشور (مطالعه موردی: ۱۳۹۸-۱۳۸۸)" انجام داد، دریافت که پایگاه هوانیروز کرمانشاه در زلزله سرپل ذهاب در سال ۱۳۹۶ و سیل غرب کشور در سال ۱۳۹۸ با انجام عملیات امداد و نجات، جستجو و نجات و حمل مایحتاج عمومی به کمک مردم شتافت و با به‌کارگیری ۷۱ فروند بالگرد ۲۱۴ با انجام ۷۲۵ سورتی پرواز ۱۷۲۸ نفر از مصدومین را با انجام عملیات امداد و نجات و جستجو و نجات به مراکز درمانی منتقل نمود و بیش از ۶۱ تن مایحتاج به مراکز آسیب‌دیده منتقل گردید.

ب) علیخانی در پژوهشی که در سال ۱۴۰۰ با عنوان "بررسی عملکرد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در عملیات مردم‌یاری (مطالعه موردی: بحران سیل استان گلستان سال ۱۳۹۸)"، دریافت که در عملیات مردم‌یاری، کارکنان باید علاوه بر فراگیری آموزش‌های ابتدایی و ضمن خدمت، حداکثر توان خود را برای استفاده بهینه در مواقع مختلف به‌کار گیرند.

پ) نظری در تحقیقی که در سال ۱۳۹۹ با عنوان "تأثیر عملیات مردم‌یاری ارتش جمهوری اسلامی ایران در بلایای طبیعی بر بهبود سرمایه اجتماعی"، دریافت که استفاده درست از تجهیزات و توانمندی امدادگران و تلاش واقعی برای نجات مصدومین از زیر آوار می‌تواند بر اعتماد اجتماعی تأثیر گذاشته و منجر به بهبود سرمایه اجتماعی شود.

ت) معظمی گودرزی در تحقیقی که در سال ۱۳۹۹ با عنوان "تبیین عملکرد عملیات مردم‌یاری یکان‌های مهندسی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران"، دریافت که استفاده از تجربیات مردم‌یاری گذشته، واگذاری تجهیزات مناسب و نگهداری و تعمیر صحیح آن‌ها با داشتن منابع و امکانات کافی در بلایای طبیعی از جمله سیل و زلزله می‌تواند کمک شایانی به مردم آسیب‌دیده منطقه در لحظات اولیه وقوع بحران در مرحله امداد و پس از آن در مرحله پاک‌سازی و بازگشت شرایط به حالت عادی داشته باشد.

جدول (۶) نتایج و یافته‌های تحقیقات پیشین در یک نگاه

ردیف	محقق	سال	نتایج و یافته‌ها
۱	خوزستان	۱۴۰۰	پایگاه هوانیروز کرمانشاه با تمام توان خود شامل بالگرد، کارکنان فنی و خلبان به کمک مردم در زلزله سرپل ذهاب و سیل غرب کشور در سال ۱۳۹۸ شتافت.
۲	علیخانی	۱۴۰۰	کارکنان باید علاوه بر فراگیری آموزش‌های ابتدایی، تمام توان خود را برای کمک به مردم به کار گیرند.
۳	نظری	۱۳۹۹	استفاده صحیح از تجهیزات در اختیار برای کمک به مردم موجب بهبود سرمایه‌های اجتماعی می‌شود.
۴	معظمی گودرزی	۱۳۹۹	استفاده از تجربیات مردم‌یاری در گذشته می‌تواند موجب بالا رفتن کیفیت مردم‌یاری در حوادث آینده گردد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف پژوهشی کاربردی است و روش تحقیق مرتبط با آن با روش توصیفی انطباق دارد. برای انجام پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها به دو روش میدانی (مصاحبه و پرسش‌نامه) و کتابخانه‌ای صورت گرفته است و از آن‌جا که در فرآیند تحقیق از داده‌های کیفی و کمی استفاده شده است؛ بنابراین رویکرد تحقیق آمیخته می‌باشد.

برای این کار، ادبیات موضوع و مطالعات میدانی موثق انجام شده توسط دیگران مورد بررسی قرار گرفته و سایر اطلاعات موردنیاز از طریق جستجوی کتابخانه‌ای، اینترنتی و بانک‌های اطلاعات داخلی و خارجی به‌دست آمده است.

جامعه آماری پژوهش برای مرحله کیفی (مصاحبه) شامل تعداد ۱۲ نفر از خبرگان شامل فرماندهان، کارشناسان، خبرگان، مسئولین و استادان هستند؛ همچنین جامعه آماری برای مرحله کمی (پرسش‌نامه با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت)، شامل خلبانان، کارکنان فنی، فرماندهان و مسئولین کشوری انتخاب گردیدند که براساس بررسی‌های به‌عمل‌آمده تعداد کل این جامعه آماری حدود ۱۳۵ نفر برآورد شده است. حجم نمونه شامل ۱۰۰ نفر

از اعضای جامعه آماری به شرح جدول زیر می‌باشند و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی می‌باشد.

جدول (۷) حجم نمونه

ردیف	گروه‌ها	جامعه آماری	نسبت سهم جامعه آماری	جامعه نمونه
۱	خلبان	۷۴	٪۵۵	۵۵
۲	فنی	۴۳	٪۳۲	۳۲
۳	مسئولین کشوری و فرماندهان	۱۸	٪۱۳	۱۳
	جمع کل	۱۳۵	۱۰۰	۱۰۰

در تحقیق حاضر، پس از جمع‌آوری داده‌ها، طبقه‌بندی و ارزیابی داده‌های به‌دست‌آمده از اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب‌نظران مورد تجزیه و تحلیل توصیفی با رویکرد کیفی قرار گرفت و به این صورت قبل از تجزیه و تحلیل کار دسته‌بندی، گروه‌بندی و طبقه‌بندی داده‌ها انجام شد. در گام اول، طبقه‌بندی داده‌ها در سه سطح انجام گرفت؛ ابتدا با پالایش داده‌ها اطلاعات زائد، مضاعف، اشتباه، مشکوک و نامربوط را حذف نموده و سپس در گام دوم با انتخاب، تمرکز و تنظیم و تبدیل داده‌های تلخیص‌شده، داده‌ها پردازش گردیده و در گام سوم در مورد داده‌های پردازش‌شده قضاوت انجام گرفت.

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

تجزیه و تحلیل کیفی اهداف

در طی ۵ روز عملیات مردم‌یاری در زلزله مسجدسلیمان در سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۱ فروند بالگرد ۲۱۴ پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان با انجام ۲۰ سورتی پرواز ۲۰ نفر از مصدومین را از مناطق صعب‌العبور زلزله‌زده مانند لالی منتقل و در کوتاه‌ترین زمان و با استفاده از حداکثر توان بالگردها، مصدومین را به مراکز درمانی انتقال می‌دادند. با وجود پوشیده بودن زمین‌ها از برف در مناطق کوهستانی، خلبانان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان با استفاده از بالگردهای ۲۱۴ مایحتاج عمومی شامل مواد غذایی، آرد، چادرهای اضطراری و اقلام دارویی که در مجموع ۲۵۰۰ کیلوگرم بود را به این مناطق انتقال می‌دادند.

در عملیات مردم‌یاری در زلزله مسجدسلیمان تعداد ۴۴ نفر از کارکنان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان شامل ۱۴ خلبان، ۲۵ نفر کارکنان فنی هوایی و ۵ نفر کارکنان رسته مشترک مشارکت داشتند. کارکنان فنی پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان جهت آماده‌سازی ۱۳ فروند بالگرد ۲۱۴، ۵۰۰ ساعت کار فنی را انجام دادند.

در زلزله اندیکا در سال ۱۴۰۰ تعدادی از روستاهای این شهر به‌طور صددرصدی تخریب شدند؛ پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان با به‌کارگیری ۱۰ فروند بالگرد ۲۱۴ و انجام ۱۶ سورتی پرواز ۳۰ نفر از مصدومین را به مراکز درمانی شهر اهواز منتقل کردند. این بالگردها در مسیر رفت ۲۵۰۰ کیلوگرم مایحتاج عمومی را به مناطق آسیب‌دیده از زلزله منتقل کردند. در عملیات مردم‌یاری در زلزله اندیکا ۶۵ نفر از کارکنان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان مشارکت داشتند و کارکنان فنی جهت آماده‌سازی ۱۰ فروند بالگرد ۲۱۴، ۷۰۰ ساعت کار فنی را انجام دادند.

در مأموریتی که به هوانیروز مسجدسلیمان ابلاغ شد ۳ فروند از بالگردهای ۲۱۴ هوانیروز مسجدسلیمان در طی سه روز با انجام ۱۷ سورتی پرواز در روزهای ۱۳، ۱۴ و ۱۵ فروردین ۱۳۹۸ قطعات فلزی حجیم یک پل به وزن تقریبی ۱۰ تن را به‌وسیله بار خارجی منتقل کردند. احداث این پل موجب برقراری ارتباط زمینی میان چند روستا و انتقال مایحتاج عمومی و اقلام دارویی از راه زمین گردید.

پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در سیل استان خوزستان با به‌کارگیری ۱۲ فروند بالگرد ۲۱۴ در طی سه روز و انجام ۳۰ سورتی پرواز، ۱۰۰ نفر از مصدومین را از شهرهای ایذه و دزفول به بیمارستان‌های اهواز منتقل نمودند. بالگردها در مسیر رفت ۲۸۰۰ کیلوگرم مایحتاج عمومی را به مناطق آسیب‌دیده از سیل انتقال دادند.

از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۴۰۰ پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان با در اختیار قرار دادن ۱۱۱ فروند بالگرد ۲۱۴ و انجام ۵۶۸ سورتی پرواز جهت خاموش کردن ۱۰۶۳۵ هکتار از جنگل‌ها و مراتع استان خوزستان، ۸۷۶ نفر از کارکنان منابع طبیعی و تجهیزات آن‌ها را به مناطق درگیر آتش‌سوزی انتقال دادند.

پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان از سال ۱۳۹۷ جهت برخورداری مردم ساکن در مناطق صعب‌العبور از خدمات درمانی و همچنین تسریع در دسترسی به مناطق روستایی و کم‌برخوردار با همکاری اورژانس کشور اقدام به راه‌اندازی پایگاه اورژانس هوایی نمود و در

این مدت تعداد ۸۵ نفر از مادران باردار، ۸۵ نفر از مصدومین سقوط از ارتفاع و ۷۴ نفر از بیماران قلبی را از مناطق کوهستانی صعب‌العبور به بیمارستان‌ها انتقال دادند.

تجزیه و تحلیل کمی

جهت تجزیه و تحلیل کمی ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردم‌یاری در حوادث طبیعی (آتش‌سوزی، حوادث کوهستان)، بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰ طی ۱۳ سؤال از جامعه نمونه پرسش گردید و پس از تجزیه و تحلیل پاسخ‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS، بیشترین اثر و اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده را شاخص امداد رسانی به مصدومین زلزله در مناطق صعب‌العبور (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۸) و بعد از آن بیشترین اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده را شاخص انتقال مجروحین از مناطق زلزله‌زده به مناطق درمانی (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۷۵) و سومین شاخص از نظر اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده از دیدگاه مخاطبان را شاخص انتقال مجروحین از مناطق سیل‌زده به مناطق درمانی (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۷) را داشت. شدت ضریب توافقی محاسبه‌شده از طریق آمار استنباطی مبین آن بود که مطلوبیت عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردم‌یاری در حوادث طبیعی (زلزله، سیل) بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰ به میزان ۷۳ درصد بوده است.

جهت تجزیه و تحلیل کمی ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردم‌یاری در حوادث طبیعی (آتش‌سوزی، حوادث کوهستان)، بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰ طی ۷ سؤال از جامعه نمونه پرسش گردید که پس از تجزیه و تحلیل پاسخ‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS، بیشترین اثر و اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده را شاخص انتقال مادران باردار از مناطق کوهستانی به مراکز درمانی (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۹) و بعد از آن بیشترین اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده را شاخص انتقال بیماران قلبی ساکن در مناطق صعب‌العبور به مراکز درمانی (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۸) و سومین شاخص از نظر اولویت در بین شاخص‌های مطرح‌شده از دیدگاه مخاطبان را شاخص انتقال مصدومین حوادث جاده‌ای در مناطق کوهستانی به مراکز درمانی (با توجه به میانگین به‌دست‌آمده یعنی ۴/۷۲) را دارد. شدت ضریب توافقی

محاسبه‌شده از طریق آمار استنباطی مبین آن است که مطلوبیت عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردم‌یاری در حوادث غیرطبیعی (آتش‌سوزی، حوادث کوهستان)، بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰ به میزان ۷۰ درصد بوده است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتیجه‌گیری

پس از انجام تحقیقات لازم و تحلیل داده‌های گردآوری‌شده از طریق پرسش‌نامه، مصاحبه با صاحب‌نظران و مطالعه اسناد و مدارک در رابطه با موضوع تحقیق که به روش توصیفی و رویکرد آمیخته انجام گرفت؛ در راستای اهداف تحقیق نتایج حاصله به شرح موارد زیر ارائه می‌گردد:

- ۱- عملکرد مطلوب پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان موجب شد که مصدومین از مناطق کوهستانی به مراکز درمانی منتقل شوند.
- ۲- عملکرد سریع پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در انتقال مایحتاج عمومی موجب گردید تا نیازهای مردم زلزله‌زده در مسجدسلیمان و اندیکا در مورد مایحتاج عمومی برطرف گردد.
- ۳- تلاش شبانه‌روزی کارکنان پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان موجب گردید که بالگردها بدون مشکل به کمک مردم شتافته و دچار رویداد و سانحه نشوند.
- ۴- استفاده از قابلیت بالگردها در انتقال قطعات پل به‌صورت بار خارجی در سیل لرستان موجب برقراری ارتباط زمینی مناطق سیل‌زده شد.
- ۵- عملکرد مطلوب بالگردهای پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در انتقال نیروهای منابع طبیعی نقش مؤثری در خاموش کردن آتش جنگل‌های خوزستان داشت.
- ۶- اقدام سریع پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در شناسایی مناطق دچار آتش‌سوزی‌شده و انتقال کارکنان منابع طبیعی موجب جلوگیری از دامنه آتش‌سوزی‌ها گردید.
- ۷- عدم توانایی بالگردها در خاموش کردن آتش به دلیل مجهز نبودن به تجهیزات اطفاء حریق از طریق آسمان از نقاط ضعف مشهود بالگردهای پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان بود.
- ۸- عملکرد مطلوب پایگاه هوانیروز در عملیات مردم‌یاری در مناطق کوهستانی و صعب‌العبور استان خوزستان موجب گردید تا تعداد زیادی از مادران باردار، بیماران قلبی،

مصدومین جاده‌ای و حوادث سقوط از ارتفاع در کوتاه‌ترین زمان به مراکز درمانی انتقال یابند.

پیشنهادها

اداره عقیدتی سیاسی هوانیروز نسبت به سازماندهی تیم‌هایی جهت ثبت و ضبط عملکرد هوانیروز آجا در عملیات مردم‌یاری اقدام نماید. ترتیبی اتخاذ تا این تیم‌ها جهت انجام این کار در عملیات مردم‌یاری در حوادث طبیعی و غیرطبیعی به همراه بالگردها به مناطق اعزام گردند.

با توجه به استقرار بیشتر عشایر کشور در مناطق کوهستانی استان خوزستان، معاونت عملیات و اطلاعات هوانیروز نسبت به احداث پدهای بالگرد در مناطق بیشتری اقدام نموده تا ضمن گسترش عملیات مردم‌یاری هوانیروز در مناطق کوهستانی، هم‌وطنان بیشتری از خدمات هوانیروز بهره‌مند گردند.

معاونت بازرسی و ایمنی هوانیروز جهت توسعه امدادسانی در مناطق کوهستانی و صعب‌العبور استان خوزستان، نسبت به شناسایی مناطقی که نیاز به پدهای فرود بالگرد دارند اقدام نموده و مراتب را جهت احداث پد به سازمان هلال‌احمر اعلام نماید.

قدردانی

از خبرگان توانمندی که در طول انجام پژوهش، دانش خویش را سخاوت‌مندانه در اختیار محققان پژوهش حاضر قرار دادند و استواری پژوهش بر مشارکت و دانش این بزرگواران قرار گرفته است بسیار سپاسگزاریم

منابع و مآخذ

منابع فارسی

- احمدی، علیرضا (۱۳۹۶)، ارزیابی کار و زمان، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران
- اسکندری، سعید (۱۳۹۸)، آتش‌سوزی جنگل‌های ایران: پیامدها، روش‌های مقابله و راه‌کارها، نشریه انسان و محیط‌زیست، تهران، ایران، شماره ۵۶، ۱۵۷-۱۵۰
- امان‌پور، سعید (۱۳۹۶)، ارزیابی خطر و خطرپذیری حوادث طبیعی و غیرمترقبه استان خوزستان، دومین همایش مدیریت بحران، اهواز، ایران
- جاویدی، ناصر (۱۳۹۷)، ارزیابی کار و زمان، انتشارات دانش‌پرور، تهران، ایران

- حسینی، مازیار (۱۳۹۷)، مدیریت بحران، انتشارات مؤسسه نشر شهر، تهران، ایران
- خرسندی، حمید (۱۳۹۸)، بررسی سیل استان خوزستان، انتشارات وزارت نیرو، تهران، ایران
- خوزستان، شهرام (۱۴۰۰)، مستندسازی عملیات مردم‌یاری هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در حوادث و بلایای طبیعی غرب کشور (مطالعه موردی: ۱۳۹۸-۱۳۸۸)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران
- رحیمی طاری، فریبا (۱۳۹۸)، انتقال بیمار با بالگرد، دومین همایش علمی تحقیقی مدیریت امداد و نجات، مؤسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال ایران، تهران، ایران
- شیخ‌الاسلامی، محمدرضا (۱۳۹۶)، دانش‌نامه گسل‌های ایران، انتشارات سازمان زمین‌شناسی، تهران، ایران
- علیخانی گنجی، احمد (۱۴۰۰)، بررسی عملکرد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در عملیات مردم‌یاری (مطالعه موردی: بحران سیل استان گلستان سال ۱۳۹۸)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران
- غفوری، ناصر (۱۳۹۷)، حوادث غیرطبیعی، نشر تهران، تهران، ایران
- مختاری، مهدی (۱۴۰۲)، ارزیابی عملکرد پایگاه هوانیروز مسجدسلیمان در عملیات مردم‌یاری بین سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران
- مرعشی، نصرالله (۱۳۹۷)، ارزیابی کار، انتشارات بصیر، تهران، ایران
- معظمی گودرزی، علی (۱۳۹۹)، تبیین عملکرد عملیات مردم‌یاری یگان‌های مهندسی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران
- نظری، بابک (۱۳۹۹)، تأثیر عملیات مردم‌یاری ارتش جمهوری اسلامی ایران در بلایای طبیعی بر بهبود سرمایه اجتماعی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران
- نوربخش، سیدمحمد (۱۳۹۸)، ارزیابی عملکرد امور تأمین‌ی حوزه فرماندهی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس آجا، تهران، ایران